

मा.राज्यपाल महोदयांच्या दि.२९.८.२०१९ च्या
अधिसूचनेनुसार अनुसूचित क्षेत्रातील (पेसा) १७
संवर्गातील सरळसेवेची पदे भरणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्र. बीसीसी २०१८/प्र.क्र.४२७/१६-ब
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
दिनांक : ०१ फेब्रुवारी, २०२३.

- वाचा :** १) सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्र.बीसीसी-२०१४/प्र.क्र.२१३ A/१४/१६-ब,
दि.५ मार्च, २०१५.
२) सामान्य प्रशासन विभाग शासन शुद्धिपत्रक क्र. बीसीसी-२०१४/प्र.क्र.२१३A/१४/
१६-ब, दि.२६ जून, २०१५.
३) राज्यपाल महोदयांनी, अनुसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित १७ संवर्गातील सरळसेवेची
पदे भरण्याबाबत दि.२९.८.२०१९ रोजी निर्गमित केलेली अधिसूचना.

प्रस्तावना :

मा.राज्यपाल महोदयांनी भारताच्या संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीच्या परिच्छेद ५ च्या उप परिच्छेद (०१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून, महाराष्ट्र राज्य जनजाती सल्लागार परिषदेच्या ५० व्या बैठकीतील शिफारस क्र. ३४ नुसार अनुसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित १७ संवर्गातील सरळसेवेची पदे भरण्याबाबतची अधिसूचना दि.२९.८.२०१९ रोजी निर्गमित केलेली आहे. त्यानुसार अनुसूचित क्षेत्रातील ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या ५० % पेक्षा अधिक आहे, अशा सर्व गावांमध्ये १७ अधिसूचित संवर्गातील १००% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरावयाची आहेत. ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या २५% ते ५०% दरम्यान आहे, अशा सर्व गावांमध्ये १७ अधिसूचित संवर्गातील ५०% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरावयाची आहेत. व ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या २५% पेक्षा कमी आहे, अशा सर्व गावांमध्ये १७ अधिसूचित संवर्गातील (पोलीस पाटील व कोतवाल वगळून) २५% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरावयाची आहेत. “स्थानिक अनुसूचित जमातीतील उमेदवार” याचा अर्थ “जे उमेदवार स्वतः किंवा त्यांचे वैवाहीक साथीदार किंवा ज्यांचे मातापिता किंवा आजी-आजोबा हे दि.२६ जानेवारी, १९५० पासून आजपर्यंत संबंधित जिल्हयांच्या अनुसूचित क्षेत्रात सलगपणे राहत आले आहेत, असे अनुसूचित जमातीचे उमेदवार” असा आहे. दि.२९.८.२०१९ च्या अधिसूचनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

मा.राज्यपाल महोदयांच्या दि.९.६.२०१४ च्या अधिसूचनेनुसार अनुसूचित क्षेत्रातील १२ संवर्गातील पदे स्थानिक अनुसूचित जमातीमधून भरण्याबाबतच्या सूचना उपरोक्त संदर्भाधीन क्र.१ व २ अन्वये देण्यात आल्या होत्या. संदर्भाधीन क्र.१ येथे नमूद केलेला दि.५.३.२०१५ चा शासन निर्णय व संदर्भाधीन क्र.२ येथे नमूद केलेले दि.२६.६.२०१५ चे शासन शुद्धिपत्रक याद्वारे अधिक्रमित करण्यात येत आहे.

२. ठाणे, पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, अहमदनगर, पुणे, नांदेड, अमरावती, यवतमाळ, गडचिरोली व चंद्रपूर या जिल्हयांमध्ये अनुसूचित क्षेत्राचा समावेश होत आहे.

३. अनुसूचित क्षेत्रामध्ये समाविष्ट असलेल्या तालुक्यांची / गावांची खात्री सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी आदिवासी विकास विभागाकडून करावी. तसेच आदिवासी विकास विभागाने सदर गावांची सद्यःस्थिती दर्शविणारी तालुकानिहाय यादी सर्व विभागांना उपलब्ध करून द्यावी.

४. अनुसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित १७ संवर्गातील सरळसेवेची पदे भरण्यासंदर्भात दि.२९.८.२०१९ रोजी निर्गमित केलेल्या अधिसूचनेनुसार पदे भरण्यासाठी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

१) अनुसूचित क्षेत्रातील ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या ५० % पेक्षा अधिक आहे, अशा सर्व गावांमध्ये अधिसूचनेच्या जोडपत्रात नमूद केलेल्या १७ संवर्गातील सरळसेवेची १००% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरण्यात यावीत.

२) ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या २५% ते ५०% दरम्यान आहे, अशा सर्व गावांमध्ये अधिसूचनेच्या जोडपत्रात नमूद केलेल्या १७ अधिसूचित संवर्गातील सरळसेवेची ५०% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरण्यात यावीत.

३) ज्या गावांमध्ये आदिवासींची लोकसंख्या २५% पेक्षा कमी आहे, अशा सर्व गावांमध्ये अधिसूचनेच्या जोडपत्रात नमूद केलेल्या १७ अधिसूचित संवर्गातील (कोतवाल व पोलीस पाटील वगळून) २५% पदे स्थानिक आदिवासींमधून भरण्यात यावीत. तसेच अशा सर्व गावांमध्ये कोतवाल व पोलीस पाटील संवर्गातील पदे सद्यःस्थितीत अस्तित्वात असलेल्या आरक्षणाच्या नियमानुसार तसेच गुणवत्तेनुसार भरण्यात यावीत.

४) मा. राज्यपाल महोदयांच्या दि.२९.८.२०१९ च्या अधिसूचनेमध्ये नमूद १७ संवर्गातील पदांबाबत प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने प्रत्येक संवर्गातील पदाचे क्षेत्र (गावे) निश्चित करून ते अधिसूचित करावे.

५) अनुसूचित क्षेत्राच्या गांवामधील अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येचे, अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येचे व इतर लोकसंख्येचे प्रमाण निश्चित करावे..

६) प्रत्येक पदाच्या निश्चित केलेल्या क्षेत्रानुसार अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येचे प्रमाण निश्चित करून अनुसूचित जमाती प्रवर्गातून १००%, ५०% व २५% भरावयाची संवर्गनिहाय पदसंख्या निश्चित करावी

७) ज्या अधिसूचित क्षेत्रातील ५०% पदे अनुसूचित जमाती प्रवर्गातून भरावयाची आहेत त्या क्षेत्रातील पदांना “परिशिष्ट अ” प्रमाणे आरक्षण ठेवण्यात यावे.

८) ज्या अधिसूचित क्षेत्रातील २५% पदे अनुसूचित जमाती प्रवर्गातून भरावयाची आहेत त्या क्षेत्रातील पदांना “परिशिष्ट ब” प्रमाणे आरक्षण ठेवण्यात यावे.

९) अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित १७ संवर्गातील पदांच्या कार्यक्षेत्रासाठी जिल्हा हा घटक धरण्यात यावा. तथापि, वन विभागाच्या अखत्यारितील वन निरीक्षक व वनरक्षक या पदांबाबत वनविभाग/तालुका हा घटक धरण्यात यावा. सदर पदांसाठी सोबत जोडलेल्या “परिशिष्ट-क” प्रमाणे नियुक्ती प्राधिकारी घोषित करावे.

१०) भरती प्रक्रिया राबविताना स्थानिक अनुसूचित जमातीतील उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास रिक्त राहणारी पदे संबंधित महसूली विभागातील अनुसूचित जमातीच्या स्थानिक भाषा अवगत असलेल्या अर्हताधारक उमेदवारांमधून भरण्यात यावीत.

११) अधिसूचित क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर क्षेत्रातील १७ संवर्गातील पदे महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास वर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम २००१ नुसार व आरक्षणासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार भरण्यात यावीत.

१२) वरीलप्रमाणे पदभरती करताना वित्त विभागाच्या वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे.

५. सदर शासन निर्णय सर्व शासकीय/ निमशासकीय कार्यालये, सेवा मंडळे, महानगर पालिका, नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था, जिल्हा परिषदा, महामंडळे, शासकीय अनुदान

प्राप्त शैक्षणिक संस्था, विद्यापीठे, सहकारी संस्था, शासकीय उपक्रम व शासनाच्या अधिपत्याखालील किंवा शासनाने अनुदान दिलेली मंडळे यांना लागू आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२३०२०११८१५४६७६०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अर्चना तामोरे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान परिषद
६. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा
७. सर्व विधान सभा सदस्य/ विधान परिषद सदस्य
८. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
९. अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
१०. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधान परिषद)
११. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधान सभा)
१२. सर्व विभागीय आयुक्त
१३. सर्व जिल्हाधिकारी
१४. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
१५. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई
१६. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई
१७. प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
१८. प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद
१९. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
२०. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई
२१. सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई
२२. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२३. राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक
२४. सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त
२५. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका
२६. संचालक, समाजकल्याण, पुणे
२७. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक

२८. संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
२९. संचालक, सेवायोजन, मुंबई
३०. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
३१. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर
३२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
३३. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
३४. सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख
३५. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई
३६. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य
३७. निवड नस्ती, कार्यासन १६-ब.

परिशिष्ट "अ"

अधिसूचित क्षेत्रामधील गावामध्ये जेथे अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या २५% ते ५०% पर्यंत आहे, अशा गावातील ५०% पदे अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारामधून भरण्यासाठी आरक्षण व बिंदूनामावली

अ.क्र.	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी	बिंदू क्रमांक
१	अनुसूचित जाती	६%	१, १७, ३५, ५३, ७९, ९६
२	अनुसूचित जमाती	५०%	२, ७, ९, ११, १३, १५, १९, २१, २३, २५, २६, २८, २९, ३१, ३३, ३४, ३७, ३९, ४१, ४२, ४३, ४५, ४७, ४९, ५०, ५१, ५४, ५५, ५७, ५९, ६१, ६३, ६५, ६७, ६९, ७१, ७३, ७५, ७७, ७८, ८१, ८३, ८५, ८७, ८९, ९१, ९३, ९५, ९७, ९९
३	विमुक्त जाती "अ"	१.५%	३, ६२
४	भटक्या जमाती "ब"	१%	४
५	भटक्या जमाती "क"	१.५%	१०, ७४
६	भटक्या जमाती "ड"	१%	२२
७	विशेष मागास प्रवर्ग	१%	३०
८	इतर मागास वर्ग	९%	५, १४, २७, ३८, ६०, ७०, ८२, ९०, ९८
९	आर्थिक दुर्बल घटक	५%	६, १८, ४६, ६६, ८६
१०	खुला	२४%	८, १२, १६, २०, २४, २८, ३२, ३६, ४०, ४४, ४८, ५२, ५६, ५८, ६४, ६८, ७२, ७६, ८०, ८४, ८८, ९२, ९४, १००
एकूण		१००%	

परिशिष्ट-“ब”

अधिसूचित क्षेत्रामधील गावामध्ये जेथे अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या २५% पेक्षा कमी आहे, अशा गावातील २५% पदे अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारामधून भरण्यासाठी आरक्षण व बिंदूनामावली

अ.क्र.	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी	बिंदू क्रमांक
१	अनुसूचित जाती	१०%	१, १२, २१, २७, ३७, ५१, ६१, ६७, ७३, ९१
२	अनुसूचित जमाती	२५%	२, ९, १७, २३, २९, ३३, ३५, ४१, ४३, ४७, ४९, ५३, ५७, ५९, ६३, ६५, ६९, ७१, ७५, ७७, ८३, ८५, ८९, ९३, ९७
३	विमुक्त जाती “अ”	२%	३, ९५
४	भटक्या जमाती “ब”	२%	४, ४५
५	भटक्या जमाती “क”	३%	७, ३१, ९९
६	भटक्या जमाती “ड”	१.५%	११, ७७
७	विशेष मागास प्रवर्ग	१.५%	१५, ८७
८	इतर मागास वर्ग	१४%	६, १३, १८, २४, ३०, ३६, ४२, ४८, ५४, ६०, ६६, ७२, ७८, ८४, ९०
९	आर्थिक दुर्बल घटक	७%	५, १९, २५, ३९, ५५, ७९, ८१
१०	खुला	३३%	८, १०, १४, १६, २०, २२, २६, २८, ३२, ३४, ३८, ४०, ४४, ४६, ५०, ५२, ५६, ५८, ६२, ६४, ६८, ७०, ७४, ७६, ८०, ८२, ८६, ८८, ९२, ९४, ९६, ९८, १००
एकूण		१००%	

“परिशिष्ट-क”

अनुसूचित क्षेत्रातील १७ अधिसूचित संवर्गाच्या पदभरतीसाठी नियुक्ती प्राधिकारी घोषित करणेबाबत

अ.क्र.	पद	विभाग	नियुक्ती प्राधिकारी
१	तलाठी	महसूल व वन विभाग	उप विभागीय अधिकारी
२	सर्वेक्षक	महसूल व वन विभाग	उप संचालक भूमि अभिलेख
३	ग्रामसेवक	ग्राम विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
४	अंगणवाडी पर्यवेक्षक	महिला व बाल विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
५	शिक्षक	ग्राम विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
		आदिवासी विकास विभाग	अपर आयुक्त, आदिवासी
६	आदिवासी विकास निरीक्षक	आदिवासी विकास विभाग	अपर आयुक्त, आदिवासी
७	कृषि सहायक	कृषि , पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	विभागीय कृषि सह संचालक
८	पशुधन पर्यवेक्षक	ग्राम विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
९	सहाय्यकारी परिचारिका व प्रसविका (एपीडब्ल्यू)	ग्राम विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
१०	बहुउद्देशीय आरोग्य सेवक (एमपीडब्ल्यू)	ग्राम विकास विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
		सार्वजनिक आरोग्य विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
११	वन रक्षक	महसूल व वन विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
१२	कोतवाल	महसूल व वन विभाग	तहसिलदार
१३	वन अन्वेषक	महसूल व वन विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख
१४	स्वयंपाकी	आदिवासी विकास विभाग	प्रकल्प अधिकारी
१५	प्रयोगशाळा परिचर	आदिवासी विकास विभाग	प्रकल्प अधिकारी
१६	कामाठी	आदिवासी विकास विभाग	प्रकल्प अधिकारी
१७	पोलीस पाटील	गृह विभाग	जिल्ह्यातील विभाग प्रमुख